

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

25 martie 2010*

În cauza C-392/08,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 226 CE, introdusă la 9 septembrie 2008,

Comisia Europeană, reprezentată de doamna S. Pardo Quintillán și de domnul A. Sipos, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

reclamantă,

împotriva

Regatului Spaniei, reprezentat de doamna B. Plaza Cruz, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârât,

* Limba de procedură: spaniola.

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte de cameră, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii E. Juhász, T. von Danwitz și D. Šváby (raportor), judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,
grefier: domnul R. Grass,

având în vedere procedura scrisă,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 10 decembrie 2009,

pronunță prezenta

Hotărâre

- ¹ Prin cererea introductivă, Comisia Comunităților Europene solicită Curții să constate că, prin faptul că nu a elaborat planuri de urgență externe pentru toate entitățile prevăzute la articolul 9 din Directiva 96/82/CE a Consiliului din 9 decembrie 1996 privind controlul asupra riscului de accidente majore care implică substanțe periculoase (JO 1997, L 10, p. 13, Ediție specială, 05/vol. 4, p. 8), Regatul Spaniei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 11 alineatul (1) litera (c) din această directivă.

Cadrul juridic

- 2 Potrivit articolului 1 din Directiva 96/82, obiectivul acesteia este de a preveni accidente majore care implică substanțe periculoase, precum și de a limita consecințele acestora pentru om și pentru mediu în vederea asigurării unor niveluri înalte de protecție pe tot cuprinsul Comunității Europene într-o manieră consecventă și eficientă.

- 3 Articolul 11 din Directiva 96/82 prevede:

„(1) Statele membre garantează că, pentru toate entitățile cărora li se aplică dispozițiile articolului 9:

- (a) operatorul elaborează un plan de urgență intern care să conțină măsurile care vor fi luate în interiorul entității:
 - pentru entitățile noi, înainte de începerea funcționării;

 - pentru entitățile existente nereglementate anterior de Directiva 82/501/CEE [a Consiliului din 24 iunie 1982 privind riscul de accidente majore din anumite sectoare industriale (JO L 230, p. 1)], în termen de trei ani de la data stabilită la articolul 24 alineatul (1);

- pentru alte entități, în termen de doi ani de la data stabilită la articolul 24 alineatul (1);
- (b) pentru a le da posibilitatea autorităților competente să elaboreze planuri de urgență externe, operatorul pune la dispoziție informațiile necesare în următoarele termene:
- pentru entitățile noi, înainte de începerea funcționării;
 - pentru entitățile existente nereglementate anterior de Directiva 82/501/CEE, în termen de trei ani de la data stabilită la articolul 24 alineatul (1);
 - pentru alte entități, în termen de doi ani de la data stabilită la articolul 24 alineatul (1);
- (c) autoritățile desemnate în acest scop de către statul membru elaborează un plan de urgență extern care să conțină măsurile ce trebuie luate în exteriorul entității.
- (2) Planurile de urgență trebuie stabilite avându-se în vedere următoarele obiective:
- limitarea și controlul incidentelor astfel încât să se minimalizeze efectele și să se limiteze efectele nocive asupra omului, mediului și proprietății;

- punerea în aplicare a măsurilor necesare pentru protecția omului și a mediului împotriva efectelor accidentelor majore;

- comunicarea informațiilor necesare către populație și către serviciile sau autoritățile vizate din zona respectivă;

- asigurarea refacerii și a curățirii mediului în urma unui accident major.

Planurile de urgență vor cuprinde informațiile prevăzute în anexa IV.

[...]

(4) Statele membre se asigură că planurile de urgență interne și externe sunt evaluate, testate și, unde este necesar, revizuite și actualizate de către operatori și de către autoritățile desemnate la intervale corespunzătoare de cel mult trei ani. Evaluarea are în vedere modificările care au avut loc în cadrul entităților respective sau în cadrul serviciilor de urgență respective, noile cunoștințe tehnice, precum și cunoștințele privind modul de reacție la accidente majore.

[...]”

- 4 În temeiul articolelor 24 și 25 din Directiva 96/82, statele membre aveau obligația de adopta și de a pune în aplicare actele necesare aducerii la îndeplinire a acesteia până cel mai târziu la 3 februarie 1999.

Procedura precontencioasă

- 5 Întrucât a considerat că Regatul Spaniei nu a respectat articolul 11 alineatul (1) litera (c) din Directiva 96/82, la 23 martie 2007, Comisia a inițiat procedura de constatare a neîndeplinirii obligațiilor prevăzută la articolul 226 CE, punând în întârziere statul membru menționat pentru a-și prezenta observațiile în această privință.
- 6 Prin scrisorile din 12 și din 25 iunie 2007, autoritățile spaniole au răspuns la scrisoarea Comisiei de punere în întârziere, informând-o cu privire la numărul de entități vizate de dispozițiile Directivei 96/82 și cu privire la numărul de entități dintre cele menționate care dețineau un plan de urgență extern.
- 7 Întrucât, pe baza acestor informații, a constatat că existau entități care nu dețineau un asemenea plan, la 23 octombrie 2007, Comisia a adresat un aviz motivat Regatului Spaniei prin care îi solicita să ia măsurile necesare pentru a se conforma acestui aviz în termen de două luni de la notificare.
- 8 Prin scrisoarea din 10 ianuarie 2008, autoritățile spaniole au răspuns la avizul menționat precizând că, în privința numărului de entități vizate, care în 2005 era de 238, iar în decembrie 2007 era de 280, 186 dețineau un plan de urgență extern aprobat. În plus, aceste autorități au arătat că, deși articolul 11 alineatul (1) litera (b)

din Directiva 96/82 stabilește termene cu privire la obligația operatorului entității vizate de a furniza informațiile necesare autorităților competente, în schimb, acesta nu prevede niciun termen pentru elaborarea, de către acestea din urmă, a planurilor de urgență externe.

- 9 Întrucât a considerat că situația era în continuare nesatisfăcătoare, Comisia a introdus prezenta acțiune.

Cu privire la acțiune

- 10 Regatul Spaniei admite că, la expirarea termenului prevăzut în avizul motivat, la 23 decembrie 2007, 94 de entități situate pe teritoriul său și supuse dispozițiilor articolului 9 din Directiva 96/82 nu dețineau un plan de urgență extern.
- 11 Cu toate acestea, Regatul Spaniei susține că articolul 11 alineatul (1) litera (c) din Directiva 96/82 nu prevede un termen pentru elaborarea planurilor de urgență externe de către autoritățile competente și că acestea nu pot avea la dispoziție același termen precum cel prevăzut la articolul 11 alineatul (1) litera (a) din această directivă pentru elaborarea unor planuri de urgență interne de către operatorii entităților vizate. Cu titlu subsidiar, Regatul Spaniei adaugă că netransmiterea informațiilor necesare de către acești operatori, transmitere prevăzută la articolul 11 alineatul (1) litera (b) din Directiva 96/82, este în orice caz de natură să justifice lipsa unui plan de urgență extern pentru un anumit număr de entități vizate. În sfârșit, Regatul Spaniei arată că, în cursul anului 2008, au fost elaborate șapte planuri de urgență externe.

- 12 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că dispozițiile articolului 11 din Directiva 96/82 referitor la entitățile unde există substanțe periculoase în cantități considerabile formează un ansamblu de norme care urmăresc asigurarea unui sistem coerent și eficient de limitare a consecințelor accidentelor majore.
- 13 Elaborarea planurilor de urgență externe se înscrie astfel într-un proces cu mai multe etape care cuprinde, într-o primă etapă, elaborarea planurilor de urgență interne de către operatorii entităților vizate și transmiterea informațiilor necesare autorităților competente, în a doua etapă, elaborarea de către aceste autorități a planurilor de urgență externe menționate și, în a treia etapă, evaluarea și, unde este necesar, revizuirea și actualizarea planurilor de urgență interne și externe de operatorii și, respectiv, de autoritățile în cauză.
- 14 Desigur, articolul 11 alineatele (1) și (4) din Directiva 96/82 prevede un termen numai în ceea ce privește prima și a treia etapă. Cu toate acestea, absența, din această dispoziție, a unui termen expres în ceea ce privește elaborarea planurilor de urgență externe nu presupune, în sine, că statele membre nu sunt supuse niciunui termen pentru a se conforma obligației de a elabora aceste planuri.
- 15 Astfel, această obligație ar fi golită de conținut, iar sistemul de protecție instituit de articolul 11 din Directiva 96/82 ar fi lipsit de orice efect util dacă elaborarea planurilor menționate de autoritățile competente ar putea rămâne suspendată pe termen nedefinit.
- 16 Cu privire la acest aspect, trebuie amintit că, după cum reiese din articolul 11 alineatul (2) din Directiva 96/82, planurile de urgență interne și externe sunt întocmite în special în vederea limitării și a controlului incidentelor, astfel încât să se minimalizeze efectele și să se limiteze efectele nocive asupra omului, a mediului și a proprietății, și a punerii în aplicare a măsurilor necesare pentru protecția omului și a mediului împotriva efectelor accidentelor majore.

- 17 În plus, din anexa IV la Directiva 96/82 referitoare la informațiile ce trebuie incluse în planurile de urgență rezultă în special că există o interdependență între planurile de urgență interne și externe a căror coordonare asigură eficiența mecanismului prevăzut la articolul 11 din Directiva 96/82.
- 18 Prin urmare, autoritățile naționale competente trebuie să valorifice fără întârziere informațiile furnizate de operatorii entităților vizate în vederea elaborării planurilor de urgență externe.
- 19 Situația este similară în special în privința informațiilor primite a căror valabilitate pe termen scurt este de natură să lipsească de eficiență un plan de urgență pe baza acestora. De altfel, acesta este motivul pentru care statele membre au obligația de a institui, în conformitate cu articolul 11 alineatul (4) din Directiva 96/82, un sistem care să garanteze că planurile de urgență interne și externe sunt reevaluate și, unde este necesar, revizuite și actualizate la intervale corespunzătoare de cel mult trei ani.
- 20 În consecință, curgerea termenului referitor la executarea obligației prevăzute la articolul 11 alineatul (1) litera (c) din această directivă nu poate, în principiu, să înceapă decât din momentul transmiterii informațiilor respective.
- 21 În lumina acestor considerații, trebuie să se concluzioneze că autoritățile competente au obligația de a elabora planurile de urgență externe prevăzute la articolul 11 din Directiva 96/82 într-un termen care, pe de o parte, nu prezintă riscul de a aduce atingere efectului util al dispozițiilor acestui articol, însă care, pe de altă parte, ia în considerare timpul necesar finalizării planurilor respective, așadar, într-un termen rezonabil care începe să curgă de la transmiterea informațiilor necesare de către operatori.

- 22 În prezenta cauză, nu s-a contestat că, de mai mulți ani, nu există planuri de urgență externe pentru toate entitățile vizate.
- 23 Cu privire la acest aspect, trebuie amintit că articolul 11 alineatul (1) litera (b) din Directiva 96/82 stabilește mai multe termene în funcție de categorii diferite de entități. Cu toate acestea, se impune constatarea că data limită la care operatorii entităților vizate de această dispoziție trebuiau să transmită autorităților competente informațiile necesare pentru elaborarea planurilor de urgență externe era stabilită fie înainte de începerea funcționării acestor entități, fie cel mai târziu la 3 februarie 2002, și anume la trei ani după data expirării termenului de transpunere a directivei.
- 24 Or, perioada cuprinsă între data respectivă și data expirării termenului prevăzut în avizul motivat, și anume 23 decembrie 2007, este vădit nerezonabilă, astfel încât, în prezenta cauză, nu poate fi justificată neelaborarea planurilor de urgență externe pentru toate entitățile vizate.
- 25 Pe de altă parte, deși este adevărat că, potrivit articolului 11 alineatul (1) din Directiva 96/82, obligația de a elabora planuri de urgență externe este legată de obligația operatorilor entităților vizate de a comunica autorităților competente informațiile necesare pentru a le da posibilitatea să elaboreze aceste planuri, nu este mai puțin adevărat că aceeași dispoziție impune statelor membre obligația de a asigura ca operatorii respectivi să furnizeze informațiile necesare în termenele prevăzute. În aceste condiții, împrejurarea că, în anumite cazuri, autoritățile competente nu au la dispoziție informațiile necesare în termenele respective nu poate justifica lipsa unor planuri de urgență externe, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 20 din concluzii.
- 26 În ceea ce privește elaborarea mai multor planuri de urgență externe în cursul anului 2008, este suficient să se amintească, potrivit unei jurisprudențe constante, că existența unei neîndepliniri a obligațiilor trebuie apreciată în funcție de situația din

statul membru astfel cum era prezentată la sfârșitul termenului stabilit în avizul motivat, Curtea neputând să ia în considerare schimbările intervenite ulterior (a se vedea în special Hotărârea din 6 decembrie 2007, Comisia/Germania, C-456/05, Rep., p. I-10517, punctul 15).

- 27 În aceste condiții, trebuie să se considere că acțiunea introdusă de Comisie este întemeiată.
- 28 Prin urmare, se impune constatarea că, prin faptul că nu a elaborat planuri de urgență externe pentru toate entitățile prevăzute la articolul 9 din Directiva 96/82, Regatul Spaniei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 11 alineatul (1) litera (c) din această directivă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 29 Potrivit articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Regatului Spaniei la plata cheltuielilor de judecată, iar Regatul Spaniei a căzut în pretenții, se impune obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară și hotărăște:

- 1) Prin faptul că nu a elaborat planuri de urgență externe pentru toate entitățile prevăzute la articolul 9 din Directiva 96/82/CE a Consiliului din 9 decembrie 1996 privind controlul asupra riscului de accidente majore care implică**

substanțe periculoase, Regatul Spaniei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 11 alineatul (1) litera (c) din această directivă.

2) Obligă Regatul Spaniei la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături